

УДК 159.964.26-055.2

В. О. Ключикова-Цобенко — аспірантка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

кафедра загальної та соціальної психології

e-mail: torina-11@yandex.ru

ПРОЯВ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ МІФОЛОГІЇ У ВИГЛЯДІ АРХЕТИПНИХ ЗМІСТІВ У НЕСВІДОМОМУ ЖІНКИ

У статті наведено ряд жіночих архетипів, що розглянуті в концепціях деяких авторів (Д.-Ш. Болен, К.-П. Естес, В. В. Козлов, Е. Нойман, К. Г. Юнг), де представлені закономірності реалізації цих архетипічних змістів, а також запропоновані декілька видів типологій жіночих архетипів.

Розглянуті у статті архетипні змісти є структурними одиницями такого феномену як індивідуальна міфологія (сукупність колективних та індивідуальних несвідомих змістів, що відображують домінуючі в психіці архетипи), що впливає на реальне життя жінки шляхом формування певних стратегій та стереотипів поведінки.

Ключові слова: архетип, архетипні змісти, індивідуальна міфологія, несвідоме жінки

З часів відкриття несвідомого З. Фрейдом вчених-психологів та лікарів-психіатрів цікавить це явище психіки, що є сховищем проблем, а також і ресурсів особистості. Наша стаття присвячена таким складовим несвідомого як архетипи, які, в свою чергу, складаються у феномен індивідуальної міфології.

Актуальність теми постає в тому, що психологу чи психотерапевту доводиться виконувати роль наставника, що слідкує та допомагає особистості на шляху ініціації, яка є надбанням психологічної зрілості та сформуванням нової ідентичності. В первісному суспільстві ця роль належала знахарям та вождям племені. В середньовіччі — церкві (наприклад, перше причастя, весільна церемонія, обряд хрещення тощо) та частково батькам, що пояснювали дитині її статус та обов'язки. Сьогодні, за часи технічного прогресу, феномен ритуалізованої ініціації перестає існувати. І тільки в кабінеті психолога відбувається сакральне таїнство доторкання до глибин свого несвідомого, переструктурування власних психічних змістів, смисложиттєвих орієнтацій, стратегій поведінки тощо. Тож для того, щоб бути продуктивним у даному аспекті своєї роботи, психологу необхідно мати уявлення про глибинні шари психіки, до яких можна віднести індивідуальну міфологію, робота з якою, в тому числі, виражається в роботі з архетипами.

Мета статті полягає у розгляді особливостей прояву індивідуальної міфології у несвідомому жінки.

Завдання:

1. Розглянути концепції різних авторів щодо прояву архетипів та міфологічних сюжетів у несвідомому жінки;
2. Пояснити феномен індивідуальної міфології через прояв у несвідомому жінки архетипних змістів.

Архетипне наповнення несвідомого жінки є предметом дослідження різних авторів. Безумовно, в основному це представники аналітичної психології К.-Г. Юнга: Е. Нойман, Д. Ш. Болен, К. П. Естес. З російських авторів це Т. Д. Зінкевич-Євстігнєєва, В. В. Козлов, Є. Веселовська. Також теми жіночих архетипів торкався в своїх дослідженнях А. Менегетті.

Найзначнішим жіночим архетипом усіх часів і культур визначається архетип Великої Матері. Це й зрозуміло з огляду на те, що світ людини у ранньому дитинстві — це світ матріархату. Глибинний зв'язок між матір'ю і дитиною не уривається й пізніше. Інколи ця залежність навіть стає перешкодою дорослішання особистості, заважає на шляху до самореалізації особистісної зрілості, але такий стан речей природно виправляється [7].

Слід взяти до уваги те, що кожна особистість незалежно від статі обумовлена в своїх проявах певною системою архетипічних змістів. Найбільш вагомі архетипи для особистості за К. Г. Юнгом — Самість (мета особистісного зростання), Персона або Маска (багатофункціональність особистості), Аніма та Анімус (психологічна андрогінність особистості), Тінь (забезпечує гармонію особистості шляхом відторгнення темних проявів «Я»).

На думку Т. Д. Зінкевич-Євстігнєєвої, архетипи забезпечують стабільність, відповідають за порядок речей в світі, є засобами для подолання та підпорядкування хаосу [2].

Тобто вони супроводжують та допомагають людині подолати етап внутрішньої трансформації. На певних життєвих стадіях вони змінюють одне одного, наприклад, архетип Немовляти юної дівчини поступається місцем архетипу Матері з появою у неї власної дитини. Цей серйозний етап життя жінки вимагає певної ініціації у нову роль, яка супроводжується самовизначенням щодо взаємин з власною матір'ю, переорієнтацією цінностей та смисложиттєвих постанов молодой жінки. Цікавим прийомом допомоги у цій ситуації може стати міфотерапія, яка найчастіше виливається у форму роботи з казками різних типів: народними, авторськими чи створеними власноруч самими клієнтками.

Відомо, що казки, міфи, легенди, пісні, а також і сновидіння є джерелом архетипів. Аналізуючи казкові історії, ми пізнаємо мову архетипів, їх логіку, це допомагає запобігти зайвим неприємним несподіванкам, на які людина витрачає велику кількість психічної енергії [2].

Повертаючись до сутності та ролі жіночих архетипів колективного несвідомого у становленні особистості, слід підкреслити їх амбівалентність.

Виглядає парадоксом співіснування руйнації і творення в межах одної міфологеми Великої богині.

Архетип Матері не завжди представлений у міфах, казках як позитивний і світлий. Є й негативний аспект материнського образу. Він наповнюється різноманітними змістами в залежності від якості свідомості певного історичного періоду та людської спільноти.

Наприклад, дуальний характер архетипу Матері широко представлений в Єгипті, де великі богині Нейт, Хатор, Баст, Мут є не тільки годуючими богинями, що дарують та підтримують життя, а також богинями жорстокості, деструкції, жаги до крові [4].

Зокрема, Хатор, корова — дарувальниця молока, є матір'ю сонця, глибоко шановується жінками, є богинею долі. Її бурхливі та шумні свята свідчать про її оргіастичну сутність. Також вона є богинею війни, кровожерливою богинею, що розорює людство. Вона настільки одержима кров'ю, здійснюючи помсту богів людству, що аби все-таки врятувати людство від повного винищення, боги влас-

норуч приготували велику кількість вина, яке вона прийняла за кров. «Тоді вона випила його, смак його був приємним, вона повернулася додому та забула про людство» [4].

Інший приклад — дружня до людей богиня-кішка Баст, богиня кохання та радості. В своєму жакливівому аспекті вона є левоголовою богинею Сехмет. Відомо, що у Верхньому Єгипті було широко представлене поклоніння левам. Лев — найкрасивіший та очевидний символ жорстокого характеру великого жіночого божества [4]. Сучасній людині стає зрозумілішим мотивація такої агресії і жага крові, коли з міфологічних джерел ми дізнаємось, що вони підкорюються закону плідності.

Негативний прояв архетипу Матері в жінці К. Г. Юнг називає «любляча та страшна матір». Для жінки, що зробила своєю головною метою народження дітей, чоловік сприймається як засіб для створення потомства. До розвитку своєї власної особистості вона також не проявляє ніякої цікавості. Її життя ідентифікується з об'єктами турботи: дітьми [7]. Ця жінка безмежно любить своїх дітей, піклується про них, захищає від «лихого світу». Чому ж даний тип материнської поведінки виявляється негативним? Тому що ця жінка залишається несвідомою як особистість, її розум, як вважає Юнг, є примітивним, алогічним та безпошадним. Її Ерос знаходить вихід в жазі до влади та відстоюванні материнських прав та авторитета, що, в свою чергу, руйнує не тільки її власне «Я», а й особистості дітей [7].

Нижче буде розглянутий архетипічний образ богині Деметри, що переключиться з наведеною думкою К.-Г. Юнга.

Інший тип негативного прояву материнського комплексу полягає у нездатності мати дітей або у нестерпності материнського обов'язку. Дуже часто вагітність такої жінки ускладнена яскраво вираженими токсикозами. Цей несвідомий паттерн, можливо, формується від небажання бути схожою на власну матір [7].

Однією з найвідоміших сучасних дослідниць жіночих архетипів є юнганський аналітик Естес Клариса Пінкола. Її концепція розвитку особистості жінки полягає в тому, що жінка, проходячи через різні ступені ініціації, прямує до Самості, тобто своєї ідеальної жіночності, вираженої умовно в образі Жінки-Вовчиці. Завдання кожної жінки, за Естес, — прийти до свого коріння, синтезувати всі можливі ролі жінки (коханки, володарки, провидиці...) в єдине, те, «що не вмирає» [5].

На жаль, цей процес ускладнений через те, що сьогодні втрачені ритуали ініціації юних жінок старшими жінками, відмічає К. П. Естес. Але цю функцію ще несуть казки, міфи, легенди. Вони є замісником постаті Мудреця, що підказує жінці яким шляхом йти, який з духовних скарбів ще треба набути їй на своєму життєвому шляху [5].

З точки зору Естес, архетипи можуть на короткий строк втілюватись в особистості жінки, створюючи божественні переживання, але жодна жінка не може постійно втілювати в собі один-єдиний архетип. Архетип — недосяжний для людини ідеал, «зірка, що вказує шлях», але її ніколи не досягти. Омана полягає в тому, що жінка доводить себе до виснаження, намагаючись відповідати вимогам певного архетипу [5].

К.-П. Естес детально описує архетип Шляху, що здійснюється сходінками ініціації. Перша сходінка — дівчина зустрічається зі своєю Тінню (наречений із казки «Синя Борода»). Її Персона має змінитись, аби зуміти вижити в нових умовах, тож дівчина закликає на допомогу свого Анімуса: агресію, винахідливість та мужність, що допомагає перебороти звіра. Завдання цього етапу шляху — усвідомити свої, вже непродуктивні, стереотипи, відчувати, що прийшов час змін, час набуття нових душевних якостей [5].

Друга сходинка відображена в «Казці про Василісу та лялечку в кишені». Дівчина вже готова до змін; настає стадія зовнішнього динамізму, тобто вимальовуються шляхи реалізації цих змін. Мета етапу: дозволити старій Самості померти (смерть матері дівчинки у казці), а новій — народитися. Тут знову дівчина зустрічається зі своєю Тінню у вигляді жорстокої Баби Яги. Героїня вчиться приймати нові цінності, використовувати свою інтуїцію, готуючи їжу, прасуючи білизну господині. Результат такої праці — залучення до циклів Природи, Життя та Смерті, вміння користуватися природною проникливістю. Тобто дівчина прямує до нової Самості, до Жінки-Вовчиці, до архетипу Великої Матері [5].

Цікаво, що архетип Первозданної Жінки («Дикої Самості») — це «Воно» за Фрейдом, відмічає авторка. Тобто «прийти до себе» означає злиття зі своєю інстинктивною сутністю. В цьому контексті подібний ефект, на наш погляд, свідчить про синтез емоційної та когнітивної складових психіки жінки. А це, в свою чергу, може підштовхнути до міфотворчості. Тож, творячи власний індивідуальний міф і ширі віддаючись цьому процесу, жінка наближається до своєї сакральної сутності, Самості.

Європейська культура багато в чому завдячує античній картині світу, у зв'язку з чим важливо розглянути концепцію професора психіатрії та юнгіанського аналітика Д. Болен. Чому для деяких жінок головне в житті — сім'я та діти, а для інших — незалежність та успіх? Чому деякі з них екстравертні, логічні, точні в деталях, тоді як інші із задоволенням приймають інтровертну настанову? А є чимало жінок, які прагнуть синтезу того й іншого. Доктор Болен відмічає: «Чим більш жінка різна в своїх проявах, тим більше богинь проявляється через неї» [1].

Джин Шинода Болен, займаючись вивченням давньогрецької міфології, виявила в ній сім важливих для греків богинь, і, відповідно, сім основних жіночих образів. Це Артеміда, Афіна, Гестія (Веста у римлян), Гера, Деметра, Персефона, Афродіта. Кожна з богинь уособлює певний жіночий архетип. Так, Артеміда втілює в собі архетип Сестри (може бути суперницею для свого чоловіка, тому що переконана феміністка). Афіна — незаймана богиня, виражає архетип Дочки Отця, бо є правою рукою Зевса. Гестія — це архетип Мудрої Жінки, що несе в собі знання мудреця — відлюдника, є жрицею домашнього вогнища. Деметра — архетип Матері, для неї найважливішим є її дочка. Персефона втілює в собі архетип Дитя (Дочки Матері), це інфантильне створіння, що повністю підкоряється матері та чоловіку. Нарешті, найвідоміша давньогрецька богиня Афродіта втілює архетип Коханки, чуттєвої та творчої особистості, що присвячує своє життя пошуку нових вражень, самовдосконалюється шляхом любові [1].

Авторка стверджує, що ці богині дуже відрізняються одна від одної і є антагоністичними. Це може прояснити природу внутрішньо-особистісних конфліктів сучасної жінки, яка намагається зробити місцем творчості одночасно сім'ю та професійну діяльність. Грецькі богині втілюють собою взірці жінки патріархального суспільства. Тому, на думку авторки, деяких з них, наприклад Геру, Деметру, Персефону можна назвати Вразливими з точки зору сучасних вимог до жіночої самореалізації [1].

Як і чому проявляються архетипи античних богинь у несвідомому сучасної жінки? По-перше, це вроджені якості темпераменту особистості (енергійність чи уповільненість, схильність до усамітнення чи веселих компаній). В 2–3 роки в дівчинці вже пробуджується її вроджена богиня. По-друге, це залучення до сімейних цінностей, особливості виховання, що впливають з культурного контексту соціалізації особистості. Так, в країнах Сходу і сьогодні батьки привчають дівчат

до того, що сенс їхнього життя — майбутній чоловік та діти (тобто з дитинства виховують в них настанови Гери та Деметри). По-третє, жіночі архетипи пробуджуються в певних ситуаціях. Коли, наприклад, від жінки вимагається прийняти швидке й чітке рішення, в ній мимоволі активізується Афіна. І, нарешті ключові етапи життєвого шляху супроводжуються енергією й активізацією певних архетипічних змістів. Наприклад, юній студентці допомагає архетип Артеміді в надбанні знань. Потім її змінює архетип Афродіти, і дівчина закохується. Після одруження настає черга Гери, а потім і Деметри, коли з'являються діти. Афіна починає керувати життям жінки, коли вона вирішує зреалізуватись у професії. Після того, як діти вирости і стали жити своїм життям, жінка перетворюється на Гестію, мудрого філософа, що зберігає своє домашнє вогнище і допомагає порадами сім'ям своїх дітей [1].

У «Символах трансформації» К. Г. Юнг зазначає, що стародавні люди вбачали в жінці прояви чотирьох іпостасей: Єви (імпульсивність, інстинктивність), Софії (мудрість), Олени (емоційність) або Марії (чесноти). Це означає, що особистісну реалізацію розглядали через архетипи (Єви, Софії, Олени та Марії), які відображала Аніма, тобто архетипічний конструкт інтраперсонального несвідомого. Жінку розуміли або як істоту вищу за чоловіка, як образ душі, наділяючи її якостями персоніфікованого знання або вищих чеснот, і тоді жінка була Софією або Марією. Або її розглядали як істоту нижчу за чоловіка, як інстинктивне та надмірно емоційне створіння, і тоді вона втілювала в собі Єву чи Олену. В своїх нижчих формах жінка наділялася такими якостями: звабниця, невірна, лицемірна «вічна жіночність», що затягує чоловіка у вир, в той же час, загадковістю і таємничістю, в чому проявлявся аспект сирени, що відводить чоловіка в бік від прогресу, еволюції та аспект води, таємниці, безодні [3].

В. В. Козлов вважає, що поділ Аніми на чотири типи є недостатнім, а кожна архетипічна реалізація Аніми має три аспекти і способи маніфестації, що в буддійській психології позначені як саттва (врівноважений, світлий, духовний початок), раджас (жвавий, діяльний початок) і тамас (інертний, темний, деструктивний початок). Таким чином, можна виокремити дванадцять можливих маніфестацій Аніми [3].

Аніма Марія саттва — світлий, чистий, божественний аспект Аніми. Класичним взірцем для європейської традиції можна вважати Богородицю, Діву Марію. Вищі почуття Марії-саттви доступні кожній жінці: духовний, божественний, материнський аспект безумовної любові до своєї дитини. Цю справжню енергію жіночого ества можна спостерігати навіть у п'ятирічній дівчинці, що вкладає свою ляльку спати [3].

Аніма Марія раджас — реалізація жіночого духовного пошуку. Це жриці храму Ізиди, весталки, жінки-святі, що відомі своїми духовними пошуками. Ця Аніма виступає в якості хранительки традицій, вищих цінностей, що втілює духовні принципи їх творця-чоловіка [3].

Аніма Марія тамас — дуже складна фігура, що відображає глибинні жахи людства, як і його глибинні очікування. Якщо перевести цей образ на мову казкових символічних персонажів, то це будуть Баба Яга, шаманка, відьма, чорна ворожка з деструктивною жіночою духовністю. Ставлення до цих фігур амбівалентне, з одного боку вони викликали тяжіння до знищення (вогнища інквізиції), з іншого — повагу та очікування допомоги [3].

Аніма Софія саттва — жіноча земна материнська мудрість, що передає конструктивний досвід. Це римська Мінерва, покровителька ремесел, дочка Юпітера, а також грецька Деметра, богиня шлюбу та сімейного життя. Така висока духовність

є недоступною Анімусу, тому він девальвує цю Аніму, маніфестуючи інші аспекти Аніми Софії [3].

Аніма Софія раджас — прояв жіночої мудрості в соціальному. Це частий варіант реалізації жінки. Наприклад, це виховательки дитсадочків, шкільні вчительки, лікарі. Священне служіння іншим проявляє Софію раджас мільйонів жінок. Артеміда, покровителька звірів та природи є яскравим вираженням Софії раджас, бо дає життя й зберігає його (поблизу храмів Діани були цілющі джерела, а жриці зцілювали хворих). Софії раджас підсвідомо направлені на архаїчний матриархальний уклад, зберігають давні традиції спільнот [3].

Аніма Софія тамас — використовує знання в корисних цілях. Для цього їй не треба ворожити, бо вона користується своїм соціальним положенням. В казках — це мачуха героїні, що прирікає її на смерть, зводить зі світу свого чоловіка, бреше оточуючим [3].

Аніма Олена (Троянська) сатьва — гнучка та відкрита, підтримує всіх — від кішки та собаки до людини, в неалежності від раси, статусу, віку. Неперевершена в змозі підтримувати та розуміти Анімуса [3].

Аніма Олена раджас — проявлення непослідовності, нелогічності та текучості жіночої вдачі. Це вічно молода та вічно закохана Афродіта, тотально емоціональна. Її душа як посуд, в який можна налити і нектар, і воду. Змінюється зміст, але не посуд — він завжди порожній та бажає наповнитись [3].

Аніма Олена тамас — Гарпія, птіця з дівочим обличчям, Шандора, хитра, лжива, красива та зваблива, але непомірно допитлива. Нема нічого гірше у Всесвіті, ніж Олена тамас, бо згубила вона чимало душ, пролила чимало чужих сліз, безсилий Анімус перед лицем великої та жадливої Гарпії, що поєднує в собі зміст людської фантазії із зміною отрутою [3].

Аніма Єва сатьва — джерело життя всього людства, вірна помічниця Адама. Чистий взірць цієї Аніми — небесна Афродіта-Уранія. В усі часи вона була і буде праматір'ю людства, саме вона народжує дітей, не звертаючи уваги ні на що [3].

Аніма Єва раджас — плотське кохання, Афродіта-Пандемос, Астарта. Ця Аніма володіє чоловіком, його увагою для того, щоб отримати його енергію, гроші, матеріальні цінності... Вона зрадлива, часто маскує корисні наміри в соціальні форми та складні ритуали. Їй важливо народити для когось, щоб отримати щось... [3].

Аніма Єва тамас — Афродіта-Гетера, представниця грубої та розбещеної чуттєвості. Тут вбачається динаміка поглядів чоловіків. Вони поклоняються жінці-богині на Олімпі, потім вона спускається й перетворюється на прекрасну жінку. А в залежності від сценарію фіналу, вона стає злою гарпією, відьмою або сексуальною самкою. Невілювання духовного в жінці багато в чому — провина Анімуса, бо саме він творить світ Аніми [3]. Активність жінки, її особистісний вибір чоловіка, який буде задавати напрям її духовного зростання, в свою чергу, передбачає відповідальність за якість вибору, його критерії, мотиви.

Щоб пояснити феномен індивідуальної міфології через прояв у несвідомому жінки архетипних змістів, слід пояснити, що таке індивідуальна міфологія. Ми визначаємо її як сукупність індивідуальних та колективних несвідомих змістів, що відображують домінуючі в психіці архетипи, структуруючі відносини людини до оточуючого світу, до себе, визначаючи шляхи її самореалізації, самоздійснення. Структурною одиницею індивідуальної міфології є окрема міфологема, під якою ми розуміємо певний міфологічний, містичний, казковий сюжет, що коріниться в колективному несвідомому, відбивається в індивідуальному несвідомому, сформований емоційним та когнітивним чинниками [6].

Такою складовою одиницею може бути й архетип. Вищезазначені архетипні змісти несвідомого в тій чи іншій комбінації із нашаруванням певного унікального досвіду можуть складати індивідуальну міфологію особистості.

Отже, вище було наведено ряд жіночих архетипів у концепціях різних авторів. Слід зазначити у якості **висновку**, що закономірності реалізації цих архетипних змістів у несвідомому жінки наступні. К.-П. Естес апелює в своїй концепції до інстинктивної природи жінки, до важливості повернення собі свого коріння: якостей Первинної Матері-Вовчиці шляхом проходження певних ступенів ініціації. Д.-Ш. Болен вважає самореалізацію жінки більш різноманітною, що спирається на традиційні шляхи реалізації й на духовність, але акцентує саме соціальний аспект самореалізації та підкреслює необхідність синтезу всіх богинь. Щодо В.В.Козлова, який поширив класифікацію К. Г. Юнга, то він вважає, що жінка не синтезує іпостасі Єви, Марії, Софії, Олени, а стає на духовний шлях певної богині в своїй самореалізації.

Всі ці архетипні змісти є структурними одиницями такого феномену як індивідуальна міфологія, який коріниться у колективному несвідомому, а також відбивається в індивідуальному несвідомому за К. Г. Юнгом і який має неабиякий вплив на реальне життя жінки, формуючи певні стратегії та стереотипи поведінки.

Література

1. Болен Д. Ш. Богини в каждой женщине. Новая психология женщины. Архетипы богинь / Перев.с англ. — М.: София, 2006. — 272 с.
2. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д. Основы сказкотерапии. — СПб.: Речь, 2006. — 176 с.
3. Козлов В. В. Интегративная психология: Пути духовного поиска, или Освящение повседневности. — М.: Психотерапия, 2007. — 528 с.
4. Нойманн Э. Происхождение и развитие сознания. <http://jungland.indeep.ru/>
5. Эстес Клариса Пинкола. Бегущая с волками. — М.: София, 2007.
6. Яремчук О. В. Міфологічний компонент ментальності: культурно-історичний підхід: Рукопис дисертації на здобуття ступеню кандидата психологічних наук по спеціальності: 19.00.01. // Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. — Одеса, 2004. — 20 с.
7. Юнг К. Г. Шесть архетипов / Пер. А. А. Спектор. — М.: АСТ; Мн.: Харвест, 2005. — 400 с.

В. А. Клюйкова-Цобенко — аспирантка

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
кафедра общей и социальной психологии

ПРОЯВЛЕНИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ МИФОЛОГИИ В ВИДЕ АРХЕТИПИЧЕСКИХ СОДЕРЖАНИЙ В БЕССОЗНАТЕЛЬНОМ ЖЕНЩИНЫ

Резюме

В статье приведен ряд женских архетипов в концепциях некоторых авторов (Д.-Ш. Болен, К.-П. Эстес, В. В. Козлов, Е. Нойманн, К. Г. Юнг), обозначены закономерности реализации этих архетипических содержаний, предложены несколько видов типологий женских архетипов.

Рассмотренные в статье архетипные содержания являются структурными единицами такого феномена как индивидуальная мифология (совокупность коллективных и индивидуальных бессознательных содержаний, отражающих доминирующие в психике архетипы); оказывающего влияние на реальную жизнь женщины путем формирования определенных стратегий и стереотипов поведения.

Ключевые слова: архетип, архетипическое содержание, индивидуальная мифология, бессознательное женщины.

V. Klyuykova-Tsobenko — postgraduate

Odessa national university by name I. I. Mechnikov
department of general and social psychology

MANIFESTATION OF INDIVIDUAL MYTHOLOGY IN A KIND ARCHETYPICAL MAINTENANCES IN WOMEN'S UNCONSCIOUS

Summary

In this article is resulted a number of female archetypes in concepts of some authors (D.-S. Bolen, K. P. Estes, V. V. Kozlov, E. Nojmann, K. G. Jung); laws of realisation of these archetypical maintenances are designated, also some kinds of female archetypes typologies are offered.

Considered in article archetypical maintenances are structural units of such phenomenon as individual mythology (set of the collective and individual unconscious maintenances reflecting archetypes dominating in mentality); influencing a real life of the woman by formation of certain strategy and behaviour stereotypes.

Key words: archetype, archetypical maintenances, individual mythology, women's unconscious.